

„ A GYERMEK ”

Kedves Vendégeink, Barátaink, Táborlakók !

Sok szeretettel köszöntelek Benneteket a 19. ménfőcsanaki nyári műhelygyakorlat kiállítás megnyitójának alkalmából. Idén engem ért az a megrázkódtató, hogy néhány gondolattal illusztráljam ezt az eseményt.

A tábor tematikáját idén a GYERMEK fogalom határozta meg. Szerencsés volt ez a témaválasztás, hiszen a táborlakók mindegyike kötődik különböző szálakkal a gyermekekhez, vagy azért, mert

- még maga is tanuló, vagy azért, mert
- élete, munkája során gyermekeket nevel, vagy
- alkotásai kifejezetten ennek a korosztálynak szólnak, vagy
- munkáit a gyermekekre jellemző ösztönös teremtő erő és kíváncsiság hozta létre.

A gyerekekről, gyermekekről beszélve idézzük fel saját gyermekkorunkat, édes – keserű emlékeit. Milyen gyerekek voltunk, pontosabban milyennek tartott bennünket a környezetünk? Jónak, rossznak? Van egyáltalán jó és rossz gyerek? A rossz gyerekek számára több nevelő célszerű tanmese látott már napvilágot. A műhelygyakorlat résztvevői ízelítőt kaphattak egy ilyen tanmeséből, ahol a pórus járt krampuszgyerekek példáján okulhattak és gondolkodhattak. A történet szerint Krampafalvi Krampusz bácsi pedagógust keres nevetlen lurkói mellé. Felkerekedik hát és láss csodát, pont az ideális nevelőt vezérli felé a sors:

*„ Épp az úton véle szemben, jött egy kurta – furcsa ember,
gömbölyű és potrohos, sem alacsony, sem magas,
hóna alatt tudománya, a kezében nádpálcája,
szóval: ahogy a gyerekekkel tanulni kell, bánni kell,
látszik érti és úgy hívják: Alvilági Dániel.(...)
Alvilági Dániel úr nagyszerűen tanított.
Ha magyaráz: amit elmond, az többé már nem titok.
S ha a Plútó agya lusta: van mindjárt papírgaluska,
s ha nem tanul Belzebúb: karon kapja a fiút,
Csihi-puhi, elül-hátul, szédülhet a tudománytul.
Mert szigorú a tanár úr, s pontos, rendes szerfölött,
Még a kicsi csecsemőbe, még abba is beleköt.”¹*

Az idézett sorokban megjelenő nevelő rövid távon valószínűleg sikeres lehetett, hiszen tartottak tőle a tanítványai, de vajon gondolkodott – e azon, hogy milyen felnőtt lesz a megfélemlített, megregulázott (krampusz)gyermekekből?

Abban a korban, amikor az említett könyv íródott, kibontakozóban volt egy radikálisan más nevelési szemlélet, amely az iskolát elsősorban személyiségépítő fórumnak tekintette. Ellen Key svéd tanítónő 1900 –ban megírta *A gyermek évszázada* című publikációját, amelyet sokan a századfordulón kibontakozó alternatív iskolák egyik meghatározó forrásának tartanak. Key forradalmian új gondolatokat fogalmazott meg írásaiban :

„ Korunk mindaddig hiába kiált személyiségek után, amíg a gyerekeket nem engedjük mint személyiségeket élni és tanulni; amíg nem hagyjuk, hogy saját akaratuk legyen, saját gondolataikat gondolják, önálló ítéleteket alkossanak. Egyszerűen mindaddig hiába keressük az életben a személyiségeket, amíg az iskolában elfojtjuk.”²

Szerencsére Dubi Árpád és Patkós László ez utóbbi nevelési modellt követi; nem fojtják el az alakuló egyéniségeket, hanem támogatják őket. A művészeti nevelés segítségével, a különböző programokkal – kiállítás látogatás, közös vacsora, diszkó -, sikeresen integrálják a különböző életkorú és érdeklődési körű táborlakókat. Tanítványaik személyiségét feltétlenül tisztelik, így az általuk megrendezett nyári műhelygyakorlat sajátos személyiségépítő funkcióval is bír – minden gyermeknek kívánok legalább egyszer ilyen tanárokat. Az egyes feladatok meghatározásában kiválóan érvényesül a

¹ Endrődi Béla : Krampusz – könyv, 1923

² Ellen Key : A gyermek évszázada, 1911

hagyományokra épülő, de kreativitásra serkentő pedagógiai szemlélet; az alakrajz akadémikus feldolgozását gyermekjátékok installálása oldja fel. A közös illusztráció készítése – közösségépítő jelentőségén túl - gyermekkorunk leporellóit idézi fel bennünk. Végül egy kisbaba krokizása méltó módon koronázza meg az ideit témát.

Búcsúzóul hallgassanak meg egy rövid idézetet a már említett tanmeséből és csak annyira vegyék komolyan, amennyire az komolyan vehető:

*„ Itt a földön, bárhogt tessék, a legelső kötelesség
jótnak lenni, az a kedves, aki mindig engedelmes,
pontos, békés, tiszta, rendes, a munkától, a dologtól
nem nyög, nem fél, nem szuszog, mert aki rossz :
könnyűszerrel úgy jár, mint a krampuszok!”*

Sok szeretettel ajánlom figyelmükbe a kiállítást !

Ménfőcsanak 2010 július 16.

Varasdy Iván
művésztnár